

נעמי אדווה מספרת על 75 הימים שבילתה בכלא, גווה־תירצה:

גניבות, סמים ואיידס

זית ממאנת להאמין כי בעלה מת, והיא מדברת עליו כאילו עדיין חיה בחדר. בעמדי שם ליד הגדר, כשפזית עור מרת מולי, נזכרתי בכתבות שקראתי בעיתונים לפני כמה שבועות, ובהן היה מסופר כי הרגה את בעלה על רקע מריבות שהיו ביניהם בקשר לבעלי־החיים שגידל רויד בבית, ושעל טיפיר לם הוציא כסף רב, דבר שלא נראה לפזית.

שאלתי את פזית מה עלה בגורלן של אותן חיות אומללות עכשיו, כשבעלה איננו והיא נמצאת בכלא. הצעתי לשלוח מישהו ממכרי כדי שיטפל בחיות. שהיתה מבולבלת, סיפרה לי כי הכלבה עדיין קשורה בחבל למלונה, והכלב סובל. היא ריכרה גם על יתר בעלי־החיים, אבל לא הבנתי מדבריה מה עלה בגורלם.

שאלתי אותה אם נכון שירתה בבע"ל לה בגלל אהבתו לבעלי־החיים, ותשובתה מאוד הפתיעה אותי. היא סיפרה

שר לפנות גם למיטרה או להביא חוקר, והמנהלת ענתה שאם נביא לה גנב, היא תמסור אותו למיטרה. דובר גם על הגניבות מהמקרר, ואז אמרה שוהם כי אם גניבות אלה יימשכו, היא פשוט תבטל את הקניות בקני־טינה ואז ייפסקו מאליהן כל הבעיות האלה. האסירות די נבהלו, ובאו בהצעה לגנבות האנונימיות שאם מישהי זקוקה למשהו, עליה רק לבקש ולא לגנוב, וכל אסירה תהיה מוכנה לתרום משהו לזקוקות.

הישיבה הסתיימה, והגניבות נמשכו למחרת. פזית, שהיתה מבולבלת, סיפרה לי כי הכלבה עדיין קשורה בחבל למלונה, והכלב סובל. היא ריכרה גם על יתר בעלי־החיים, אבל לא הבנתי מדבריה מה עלה בגורלם.

שאלתי אותה אם נכון שירתה בבע"ל לה בגלל אהבתו לבעלי־החיים, ותשובתה מאוד הפתיעה אותי. היא סיפרה

הכל פינקו את האסירה בעלת נוגדני האיידס ואת תינוקה, טיפלו בה ונגעו בה. היחה לנך סיבה טובה

לי שבעלה בעצם התעלל בכלבה ובעט בה, וגם את השפן כמעט הרג כשהיכה אותו באחת הפעמים, והיא לא יכלה לסבול זאת.

בכל מיקרה הורתה לי על התעניינותי בבעלי־החיים ואמרה שלבי עייה זו יימצא פתרון בקרוב, כאשר תשחרר מהכלא בערבות.

לא עלה בדעתי אף לרגע שקיימת אפשרות שפזית תשחרר בערבות. אולם אחרי ימים אחדים פשטה בכלא השמועה שהיא אכן שוחררה. הייתי אז בעבודה בחדר־ראן, והאסירות היו נסערת מאוד בעיקבות שחרורה. כולן התחילו פה אחד שזו מיקרה חריג מאוד. אחת האסירות, שנשלחה לכלא עד תום ההליכים בגלל תקיפה, אמרה לי: "בטח, אילו הפזית הוזה היתה גרה בשכונת־התיקוה ורוצחת את בעלה ככה עם אקדה — לא נעים להגיד רוצחת, אבל אחרי הכל היא רפקה לו כרור ישר בראש — בטח שלא היו משחררים אותה בערבות עם כל מיני דאווין פסיכולוגי. זהו, בקיצור — אין צדק לעניים. הכל מסתרה!"

נוגדני האיידס

שוב בהתרגשותי: נעמי, בואי אכיר לך את הבחורה עם הנוגדנים. היא חברה שלי עוד מחיפה, והיא רוצה להכיר אותך.

אמרת לי לילי ששמעתי יום לפני־כן ברדיו שאתה בחורה, בעלת נוגדני האיידס, לא התייצבה למאסר, ולילי הסבירה לי כי זהו תרגיל־הסתייעה, שהמיטרה עשתה כדי שלא יידעו שהיא בבית־הסוהר, ולא יהיה בלבגאן. כשהגענו לגדר, ישבה סל פייגה (כשם פייגה אני מכנה את בעלת־הנוגדנים לפי בקשתה, היות ועל שמה חל איסור־פירסום).

היא חיבקה ברועותיה את בתה התינוקת. גם לתינוקת נוגדני־איידס, והיא שוחררה מבית־החולים כדי שאמה תוכל לטפל בה. אחרי שיחת־זיכרות קצרה אמרה לי

יירדתי, הסבירה לי כי הנהלת־הכלא אינה רואה בעין יפה כשאסירות מתלכדות יותר מדי, וכי השיטה היא "הפרד ומשול". לכן לא התפלאתי כאי־שר כעבור כמה שבועות הועברתי לחדר מס' 2. שוב נדרשתי לטלטל את כל החפצים, לסדר את הארון ולהעביר את המיזרון.

בחדר מס' 2 גשתי את תמר, שאי־תה הייתי במיון; את רות, עקרת־בית שדקרה את בעלה בסכינ־מיטבח; נירית, שהיתה פקידת־בנק שהורשעה בהונאה וזיוף־צ'קים; סילביה, שהוא־שמה ביבוא היירוואין; ולילי, שעסקה בסמים ובגניבות.

שמחתי לפגוש את לילי, שאותה היכרתי מאז היותה ילדה. הייתי מיד־רדת עם הוריה, שהיו שכנים שלי בבת־גלים.

לילי, אשה נאה מאוד, עברה הר־פתקות רבות ועסקה בהברחת־סמים מהולנד לגרמניה. לפני שנים היא היתה אחת מחברי רשת־הסמים היש־ראלית, שאליה שייכו את כושי רימון.

בעיקבות הקשרים עם רשת זו ישבה בכיתת־הסוהר בגרמניה במשך חצי שנה. מאז התחנתה פעמיים והתאלמנה, ובעיקבות קשריה בעולם־הסמים התי־גלגלה לנווה־תירצה.

לילי עבדה בעבודת־הסוהרות, שם הגישה אוכל, ושם גם שמעה רכילויות למיניהן, שאותן סיפרה לי מדי ערב בשובה מהעבודה.

החיות של פזית

אחת השבתות קראה לי לצאת לגדר המפרדה בין האגפים. יצאנו ביחד ולילי קראה לאסירה, שישבה בחדר צר. כשהגיעה לגדר הציגה אותה בשם פזית. זיהיתי את פזית בראון, שהרגה את בעלה רויד באריאל.

פזית נראתה חיוורת ומנותקת מהמציאות, ולילי סיפרה לי כי נסעה עימה יום קודם לכן לבית־המישפט. פזית אמרה לה שהיא צריכה לפגוש עוד מעט את בעלה, רויד. לילי אמרה שפי־

למחרת היום קרה עוד דבר מוזר: ריטה דה־סקלו, שנהגה להרכיב עדי־שוטימגץ אופטיות בצבע כחול־סגול, השרתה את העדשות בצלוחית מיוחדת בארון שבתא. בשעות הצהריים, כשי־חזרה מעבודתה בחדר־ראן, גילתה כי ערשה אחת נגנבה.

ריטה תלתה מודעה בחדר־האוכל. היא ביקשה להחזיר את הערשה. ביני־תיים התהלכה ריטה בכלא כשעין אחת כחולה ואחת חומה, וככל פעם הסתכלה באסירה תשורה זו או אחרת מקרוב, כדי

היה לי קר. זה היה בסוף חודש נובמבר, ואביבה גרנות השאלה לי חולצת־טרנינג עבה, שאותה החזרתי לה כיום שיהרורי. היא גם נתנה לי זוג גרבי צמר ארוכים כמתנה, ואותן אני שומרת למזכרת.

עניין הגניבות ידוע הנהלת־הכלא, אך משום־מה אין כל התערבות מצידה בנושא זה. כאשר אסירה פונה לסוהרת ומתלוננת על גניבה, עונה הסוהרת: "תסתרי בעצמך, יש לי דברים אחרים לעשות."

לי־הגניבות שפקר את הכלא היה בלתי־נסבל. בגדים וסריגים נעלמו מחבלת־הכביסה. ארונות, שנשא־רו בלתי־נעולים, רוקנו, ובחדר־האוכל נעלמו הכננות.

בחדר־האוכל ישנו מקרר גדול, שבו מאחסנות האסירות את דיבריה־החלב הנקנים בקניינה, פעמיים בשבוע. דיבריה־החלב ארוזים בשקיות־ניילון, ועל גבי השקית רשום שם האסירה. בדרך־כלל נגנבים פריט או שניים מתוך השקית. לי נעלמה החמאה באופן

מנהלת־הכלא שוהם (באמצע) אצל אלימות כן אצלנו בכלא?

לגלות את הערשה האבודה בעינה של מישהי. באותו שבוע כונסנו כל האסירות בחדר־האוכל של האגף לאסיפה עם המנהלת, חיה שוהם.

אלימות? בכלא?

יה שוהם הפגיעה, שלא כדרכה, כמדי השבס, והיתה מאוד דרמא־תית.

היא אמרה: "קראתי לכן הנה, היות והגיעו לאוניי שמועות על דברים חמורים ביותר, ואני שואלת את עצמי: לאן הגענו? לגנוב בננות? ודבר עוד יותר חמור, שעליו לא אעבור בשתיקה: נודע לי כי יש כן אלימות!"

"אני מסוגלת לסלוח ולהבין, אבל אלימות כן אצלנו בכלא? זה לא יקר רה!"

כשאני שומעת שאסירה נתנה סטי־רה לאסירה אחרת, זה חמור ביותר. ואתן יודעות שאותה אסירה נמצאת בהפרדה, ויעבור זמן רב עד שתוחזר לראן, אם בכלל." לאגף, אם בכלל."

לרגע היתה לי הרגשה שאני נמצאת בגן־ילדים או כמוסר חינוכי אחר, מקום שבו האלימות נחשבת כהתנהגות יר־צאד־דופן ולא־מקובלת, ולא כבית־סוהר לנשים, שם יושבות נשים שהשי־חיות פנים, דקרו או רצחו. המנהלת שאלה אם יש לנו, האסי־רות, טענות כלשהן.

מישהי קמה וריכרה על גניבות הבי־גדים, וחיה שוהם ענתה שעלינו להת־מרדר עם בעיות אלו בעצמנו. הערתי שגניבה נחשבת כעבירה פלילית, ואפי־

כתוצאה מהגישה הזאת קורה ש־אסירות, בדרך־כלל חרשות, שאינן מודעות לסכנת־הגניבות, מסתובבות בימייהקור כשהן לבושות בחולצה קיצית ובסנדלים, ואין למי לפנות.

הטרנינגים של הנכה

מצב זה נמשך עד שביום אחד נשי־לחו למכבסה שני טרנינגים כחור־לים, שהיו שייכים לאסירה נכה על־כסאי־גלגלים.

האסירה, שהיו אלה פרטיה־לבוש היחידים שלה, שכבה במיטה כשהיא לבושה פניג'מה, מחכה לטרנינגים שיחזרו מהמכבסה כעבור כמה שעות. הטרנינגים לא הוחזרו, משום־מה. האסירה המשותקת פנתה אל הסוהרות, שכדרכן לא רצו להתערב. היא פנתה גם לאסירות אחרות, בכקשת־עזרה.

האסירות פתחו בחיפושים אחר שני הטרנינגים הכחולים. אסירות נוספות מהאגף השני נרתמו למשימה, ועברו מתדר לדבר כשהן שואלות וחוקרות. הטרנינגים לא חזרו, משום־מה. בסופו של דבר התגלו שני הטר־נינגים בחדרה של גנבת בעלת־תו־שיה. אותה גנבת התנדבה באותו בוקר לעבוד במכבסה, ושם טבלה את שני הטרנינגים בחומר מלבין, והפקה אותם לצחים כשלבג. שני הטרנינגים שנמסרו למכבסה כשצבעם כחול־כהה הוחזרו למשותקת, כשהם לבנים לגמרי.

קבוע. לאחרות נעלם פרנורט או גבי־נה, ולהרסה מונסה נגנבה כל השקית. בדרך־כלל עוברים על העניין בש־תיקה, היות ואין כל אפשרות לעקוב אחרי הגנבות. אלה בדרך־כלל גנבות מנוסות, המנצלות רגעים שבהם איש אינו נמצא בחדר־האוכל.

בכבוד רב

הסם מונסה לא רצתה לוותר כיום אופן, וכאשר גילתה כי השי־קית נעלמה, תלתה שלט־ענק בחדר־האוכל, בזה הנוסח: "גנב נכבד! אנא החזר את הפריטים שהעלמת לאלתר, ולא — יאונה לך. בכבוד רב, הרסה מונסה." והיות והאסירות נוהגות לל־אחרים אם המודעה עזרה, והיא אמרה כי כל הדברים הוחזרו. אסירות אחרות סיפרו כי לא הוחזרו רב.

לגנבות היתה שיטה לשנות את צורת הכגדים הגנבים: חולצה בעלת שרוולים ארוכים הפכה לגופיה, מיכ־סיים ארוכים הפכו לשרוטס, חולצות בעלות־צווארון הפכו לחולצות בעלות־מחשוף, והיות והאסירות נוהגות לל־בוש את רוב הכגדים בצידם ההפוך, קשה היה לזהות פריט זה או אחר. בכל פעם שראיתי אסירה מסתובבת בחדר־האוכל בשעת־הארוחה ובוחנת כל אסי־רה מקרוב, הבנתי ששוב נגנב איזה חלקיק־לבוש, שאותו היא מנסה לוהות. לי נגנבו שתי חולצות, ביקשתי מהני־הלתי־הכלא ארוחת־הלכנים לכלא מהני־חולצות אחרות, אך רשות זו לא ניתנה, היות — כך הסבירו לי — שהכניסו לי כל מה שכלול ברשימה, ועלי יהיה להסתר עם מה שיש לי.

* סימן: סניית־המנהלת מלכה אולמרט. משמאל: הוציא־שעבר רפי חוסיסה.